63ste Jaargang No. 5171 — DAGBLAD — Zaterdag 26 Juli 1947

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2.50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 8 Willemstad Adres: Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Eerste phase van de actie beeindigd

Van Mook spreekt reeds over nieuwe regering

De bulletins van Spoor en Soedirnan kloppen niet

De republikeinse bulletins worden vlakweg ontkend

Ondergrondse bewegingen kwamen boven

Malang genomen ?

25 Juli.

De AP-correspondent Stanley Swinton seint uit Batavia, dat de Nederlanders de eerste phase van hun militaire operaties zo goed als voltooid achten. Officiële personen zeiden, dat er nu moet gewerkt worden aan de politieke consolidatie door het opzetten van een regering. Van Mook sprak ook van de opbouw van de regering. Er zijn echter geen tekenen, dat men in Djokja de strijd opgeeft. De Nederlanders zullen we het voornaamste gedeelte van het eiland onder controle krijgen, doch er staat dan een guerrilla oorlog te wachten. De republikeinen spraken van een artellerie duel bij Semarang, en verklaren hulp te krijgen van de bevolking van die stad. De verklaring van de Indonesiërs als zouden er in het leger van de Nederlanders moeilijkheden zijn gerezen tussen de Nederlanders en de Indonesiërs, die in dat leger dienst namen, staat wel in sterk contract met de rede van Van Mook, waar de hulp van het volk gevraagd wordt Van Mook vroeg vooraanstaande Indonesiërs met hem mee te werken aan de heropbouw van het land.

De A.P.-correspondent Harris Jackson meldt uit Djokjakarta, dat een half bataljon vrijwilligers zich aanbood, om met de Indonesiërs te gaan strijden. Het zijn vreemdelingen, die zich naar de fronten willen laten uitzenden. Hun nationaliteit wordt niet opgegeven, doch er waren verschillende Brits Indiërs in training volgens onbevestigde berichten, welke berichten reeds de ronde deden,voordat de vijandelijkheden uitbraken. Deze Brits Indiërs zouden in het bergland van Sumatra getraind hebben. Volgens de Indonesiërs hadden er zware gevechten plaats aan de Noord Oostkust van het eiland Java in de stad Probolingo. De Nederlanders spreken van zuiveringsacties.

De Luitenant-Generaal van Mook aldus een telegram uit Batavia heeft een radio-rede gehouden waarin hij een oproep doet tot alle Indonsiërs om mee te werken. Hij zeide, dat een regelmatige regering zo spoedig mogelijk zal ingesteld worden als de Nederlanders met de Indonesiërs kunnen meewerken tot de opzet van de Verenigde Staten van Indonesië.

„Deze laatste vijf dagen", zei van Mook „tonen ons een conflict, niet de oorlog van een volk". Overal waar het leger kwam, zag het zich niet vijandig belegend. In een particulier onderhoud, zeide van Mook, dat ofschoon de omstandigheden de opbouw hebben bemoeilijkt het nog steeds mogelijk is, om de dag van instelling van de Verenigde Staten van Indonesië te stellen op 1 Jan. 1949.

Amsterdam Aneta 25 Juli:

Een Nederlands leger bericht bevestigde dat Nederlandse troepen de steden Poerwakrata en Pamanoekan in West Java bezet hebben. Het bericht meldde gevechten nabij Bandjorbiroe in Midden Java.

In Oost Java is de stad Pasoeroean bezet.

De Nederlandse verliezen sinds het begin der acties bedragen 32 doden, 41 gewonden en 7 vermisten.

Volgens het republikeins nieuws bureau Antara hebben de Nederlandse troepen de stad Malang bezet. Voordat de republikeinse troepen weggingen, hadden zij de stad in brand gestoken. Dit Antara bericht werd noch door de republikeinse, noch door de Nederlandse zijde bevestigd.

Volgens een onofficieel bericht zouden republikeinse elementen vannacht begonnen zijn met het schieten op verschillende punten van de stad Modjokerto. De onrust duurde tot hedenmorgen. De pozet is echter mislukt en de stad is weer rustig. Het bericht meldt, dat Poerwakarta onder Nederlands gezag is gekomen.

De Nederlandse opperbevelhebber, generaal Spoor, zeide gisteren op een persconferentie dat de republiek nog niet geheel bezet wordt. Het gehele Oostenlijk schiereiland van Java is door de Nederlandse troepen afgesneden. Hij voegde eraan toe dat op Oost Java aan de Soerabaja front de steden Trawas, Pandakan, Patjet en Tretes bezet zijn.

Op West Java zijn o.a. bezet: Cheribon, Krawang, Tjikampek, Soekaboemi, Tjibadak. Na hevige gevechten met de Atjehers hebben de Nederlandse troepen in ret Batakland de stad Bindjai bezet.

Op weg naar de olie-haven Palembang, hebben de Nederlandse troepen de olievelden van de Shell en de Standardoil, zonder ernstige tegenstand bezet.

Volgens Antara hebben de republikeinse troepen de Nederlanders bij Ambarawa en Toentang omsingeld. In Cheribon wordt nog steeds tegenstand geboden.

Op West Java wordt tegenstand ondervonden bij Soemedang en Soekaboemi terwijl in de buitenwijken van Semarang gevechten gaande zijn.

In een radiorede deed president Soekarno een beroep op president Truman het volk der Verenigde Staten, om al het mogelijk te doen om „de oorlog in Indonesië te beeindigen".

Te Padang werden belangrijke objecten, zoals de gebouwen van openbare diensten, door de Nederlandse troepen overgenomen.

Enkele republikeinse autoriteiten werden tijdelijk gearresteerd.

Volgens een onoffiieel bericht van Antara zouden de republikeinse troepen een deel van Medan hebben heroverd.

Reuter meldt dat Australische studenten en dokwerkers een demonstratie hielden voor het Nederlandse consulaat in Sydney, uit protest tegen de maatregelen die Nederland in Indië heeft genomen. De deelnemers aan de demonstratie raakten in een gevecht met de politie, terwijl de leden van de consulaire staf met water uit de ramen gooiden.

26 Juli.

Uit Batavia komt het bericht, dat de gehele kuststrook van Batavia tot Cheribon in handen is van de Nederlanders.

Dit is een lengte van 130 mijl in rechte lijn.

Op een persconferentie deelde generaal Soedirman mee te Djokjakarta, dat de verliezen der Nederlanders nu een 9000 man bedragen (wel heel sterk verschillend van de officiële opgave van Nederlandse zijde — Red.). Soedirman beweerde dat getal gekregen te hebben van Nederlandse bronnen, die de republiek zijn toegedaan.

In hun aanval op Djokja verklaarde Soedirman aan de correspondenten worden de Nederlanders nog steeds vastgehouden bij Salatiga.

De verbinding tussen Salatiga en de basis in Semarang is verbroken. De minister van inlichtingen van de republiek bevestigde dat zijn troepen op de wegen die naar Medan leiden, oprukken. De radio van Pemantang in handen van de Indonesiërs gelegen ten Zuiden van Medan vertelde, dat die plaats in handen is van de republikeinen doch er kon geen officiële bevestiging van worden verkregen.

Het leger communiqué deelt mede, dat gemotoriseerde eenheden de sleutelposities bij Cheribon hebben gezuiverd en de weg tussen Soerabaja en Oost Java weer opengesteld hebben. Infanterie is bezig aan zuiveringsactie in West en Oost Java.

De republikeinse activiteit in Modjokerto nam toen. De republikeinen bevestigen deze berichten uit Batavia en vertellen dat Donderdag toen de ondergrondse opdook in de stad er meer dan andere halve compagnie voor de Nederlanders verloren ging.

De Nederlanders hebben nu de controle over het Westen van Java uitgezonderd het meest Westelijke gedeelte. Er werd doorgerukt vanuit Cheribon tot Losari 25 mijl ten Oosten van die stad, en tot Indramjoe een 35 mijl ten Noord Westen van die stad.

De republikeinse communiqués zijn erg in tegenstelling met de legerberichten van de Nederlanders, zoo zouden zij zonder oppositie een plaats op tien mijl van Bandoeng genomen hebben.

Ook Bandjaran zou nog steeds in hun handen zijn, en in Soerang houden ze twee compagnien vast. In Oost Java zuiveren de mariniers het gebied, Malang zou volgens onofficiële berichten door de Nederlanders genomen zijn. Hoewel de berichten dat de kustweg in het Oosten weer open is getuigen, dat Oost Java stevig in handen is van de Nederlanders, blijkt toch, dat de republikeinen nog spreken van vele en succesvolle acties. Het Nederlandse leger bulletin ontkent deze berichten vlakweg. Waarnemers denken dat hier sprake is van binnendringers op beperkte schaal.

Na verschillende gearresteerd te hebben kon een speciale politie eindelijk het oproer bedaren.

De bond van havenwerkers te Sydney heeft gisteren een verbod uitgevaardigd voor het laden van Nederlandse schepen in Australische havens, als protest tegen het Nederlands optreden in Indonesië.

De communistische motie, die het besluit van de regering om militaire macht in Indië te gebruiken afkeurde, en de Nederlandse regering verzoekt om onmiddellijk bevel te geven tot staken van de vijandelijkheden en het hervatten van de onderhandelingen, werd gisteren in de tweede kamer verworpen. Tegen stemden 79 leden en voor slechts 9 leden.

Bevin doet dramatisch beroep op het volk, tot behoud van de labour regering

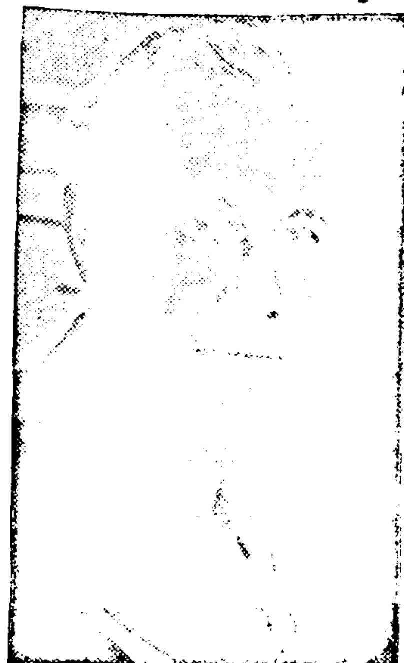
BEVIN WORDT DRAMATISCH.

In een rede te Durkham in Engeland deed Bevin een dramatisch beroep op de arbeidende klasse, om de regering toch niet in de steek te laten van wege de economisch slechte situatie. Hij sprak op een mijnwerkersbijeenkomst. Hij wees er op, dat men hoopt, dat de crisis een coalitie ten gevolge zal hebben of tot oppositie zal voeren of de labour partij zal breken. „Vraag God mannen en vrouwen dat deze Labourregering die jullie gekregen hebben, toch niet te niet mag gaan."

Hij vroeg dit tot heil van de generaties, die zullen volgen ((AP) 26.7).

NA DRIE JAAR.

Nadat het vliegveld van Ciampino ten Zuiden van Rome drie jaar bezet is geweest door de Amerikanen werd het plechtig aan de Italianen teruggegeven. Een leger-bisschop zegende de Italiaanse vlag, die daar na aan de mast van het vliegveld gehesen werd. De Geallieerde commandant John C. H. Lee hield een kort rede bij de overdracht (Rome, (AP) 25.7).

LIE droeg vliegveld over.

KONINKLIJKE FAMILIE TERUG.

Na een verblijf van tien dagen is de Koninklijke familie naar Londen teruggekeerd uit Schotland (Londen, (AP) 25.7).

MIJNRAMP.

Nadere berichten over de mijnramp in Illinois melden dat 27 mijnwerkers het leven verloren. Al de lijken wist men te bergen. Vier mijnwerkers werden zwaar gewond (Illinois, (AP) 25.7)

COSTA RICA.

In Costa Rica keert langzaam de rust weer terug na ernstige incidenten die in de verschillende steden plaatsgrepen, nadat de oppositie in beweging kwam (San José. (AP) 25.7).

SEÑORA PERON.

Bij een tussentijds uitstapje naar Versaille ontving Mevr. Peron verschillende modisten. Vanavond vertoeft zij uit Parijs om het weekeinde in Nice te gaan doorbrengen (Parijs, (AP) 25.7

WAT RUSLAND ER VOOR MUNT UITSLAAT.

De politieke commentator in de Izvestia had critiek op de regeringen van Engeland en Amerika, omdat ze zich hebben bemoeid en wel openlijk, met de inter aangelegenheden van Nederland en Indonesië ((AP) 26.7).

het nieuws van vandaag

De A.P.-correspondent heeft de legerbulletins van generaal Spoor naast die van generaal Soedirman en het klopte niet.

Dit is natuurlijk geen vreemd verschijnsel, doch de A.P.-correspondent, die ook weet dat de Nederlanders de legerbulletins van de Republikeinen vlak weg ontkennen, meent dat hierin de oplossing gezocht moet worden, dat de acties die de republikeinen opgeven acties zijn van de ondergrondse bewegingen en verspreide eenlingen.

Het schijnt dus dat die guerrillaoorlog dus reeds begint en dat is iets verschrikkelijks. Zoo zou in Modjokerto ineens de ondergrondse beweging naar boven zijn gekomen en natuurlijk dan vallen er veel slachtoffers. Soedirman spreekt van 9000. We weten het, er zullen hierbij mensen vallen, doch dit getal zullen we nog maar niet aannemen, daar de A.P.-correspondent meldt, dat de Nederlanders Oost Java b.v. toch wel stevig in handen moeten hebben, dat de kustweg weer open is.

De eerste phase van de militaire actie is afgelopen, en naar het blijkt vrij gunstig. Van Mook kwam voor de radio en riep het volk op om mee te helpen aan de opbouw van Indonesië, hij acht het als nog mogelijk, dat er, zo men kan doorwerken, op 1 Jan. 1949 een Verenigde staten van Indonesië kan geproclameerd worden.

Het zal zaaks zijn, om goede elementen uit te kiezen, waar men op kanbouwen om de republiek op te zetten. Generaal Spoor heeft verklaard, dat men ook niet geheel de republiek zal bezetten, dit zal ook wel in verband staan met het gevaar, dat men dan loopt, dat overal de verschroeide aarde politiek door de republikeinen wordt toegepast. Een paar kwaadwilligen kunnen veel schade berokkenen. Van Mooks woorden zijn opvallend, als hij zegt, dat het leger niet vijandig bejegend is.

Ondergrondse activiteit was schijnbaar vooral sterk in Modjokerto en Semarang, terwijl er ook in Cheribon weer gevochten wordt.

Men rukte van Cheribon verder op, twee nieuwsbureaux geven als onbevestigd bericht, dat Malang zou genomen zijn.

Het wereld nieuws is niet schokkend.

Bevin wordt zenuwachtig.

Lake Success praat nog steeds over de Balkan, en het blijkt dat Frankrijk hier de taak op zich gaat nemen, die vroeger al eens door dit land als ideaal beschouwd werd te weten middelaar te kunnen zijn tussen Oost en West. Zoo trad ook Bidault in de afgelopen week weer eens in contact met Tsjecho Slowakije en Polen.

Rusland ging ook eens schrijven over de Indische kwestie en nu moet U maar raden hoe zij de zaak belichten? Ze vertellen, dat hier duidelijk blijkt hoe Amerika en Engeland door hun voorstel om Nederland te helpen blijk geven en wel openlijk zich met andermans zaken te bemoeien.

Dat hebben de Russen nog nooit gedaan, terwijl de zaak verder niet in studie wordt genomen en er niet bij verteld wordt of dat redelijk was of verantwoord of niet.

Overigens gaat het goed met Mevr. Peron die naar Nice is vertrokken, alweer om uit te rusten.

Op Curaçao wordt Curaçao-dag gevierd.

Curaçaodag 1947.

Op verschillende plaatsen zagen we de vlag uitgestoken bij gelegenheid van de Curaçaodag.

Het blad „Branding" kwam met een propaganda uit, waarin we verschillende artikelen en gedichten zien afgedrukt o.a. fan de heer D. N. Nouel y Madriz over „La Muerte de Ojeda" en van de heer van Meeteren over Muziekinstrumenten en Kinderspelen en Kinderliedjes. Dit laatste onderwerp had zeer de belangstelling van de neerlandist Herman de Man, die in de schat van kinderliederen een pracht van volkscultuur zag en door de „Curom" geheel het eiland liet genieten.

We ontlenen het volgende aan dit nummer van „Branding":

„Het is de bedoeling geweest van de initiatiefnemers om voor Curaçao een eigen nationale dag te hebben. Een dag van overdenking van de deugden, die onze nationale rijkdom uitmaken. Een dag, waarbij we stilstaan om na te gaan wat Curaçao was en thans is, een dag, om te overwegen wat er bereikt is, om plannen te maken voor de toekomst, om uiting te geven aan onze gevoelens van eenheid in Rijksverband, welke een der belangrijkste factoren is, die geleid hebben tot het bereikte resultaat.

Curaçao Dag bedoelt niet te zijn een herdenking van het begin der kolonisatie. Slechts uit politieke overwegingen — die waarachtig bij onze opzet geen enkele rol speelden — zou men een dergelijke gedachte er bij kunnen slepen. Immers zal niemand bv. willen beweren, dat 12 October — de ontdekking van Amerika — over het gehele Westelijk Halfrond gevierd wordt omdat Spanje toen de kolonisatie van Amerika begon.

Van vele zijden bereikten ons betuigingen van instemming en sympathie met Curaçao Dag. Mgr. Verriet heeft het zo mooi uitgedrukt, toen hij, na de St. Thomaskring met het genomen initiatief gefeliciteerd te hebben, de hoop uitsprak „dat deze goede gedachte steeds meer ingang moge vinden bij ons Curaçaose Volk ter bevordering van onze eenheid en ter versterking en meerdere waardering van het vele goede dat er leeft in ons Volk."

Het moge waar zijn, dat het geestelijk bezit van Curaçao zich zelden heeft kunnen uiten in grootheid van culturele scheppingen, doch niettemin hebben deze eilanden mannen voortgebracht waarop wij trots mogen zijn. Het moge waar zijn, dat Curaçao kaal en dor is, dat Moeder Natuur ons weinig groots heeft geschonken wat wij de buitenwereld kunnen tonen, maar „toch nos ta stimele", toch hebben wij het lief, zoals wij in ons volkslied zingen. De typische muziek, de spreekwoorden, de huiselijke omgang, de zwier bij feesten, de innigheid van het medeleven bij gebeurtenissen in de familie enz., dit alles heeft iets geschapen, iets, wat we niet precies onder woorden kunnen brengen, maar dat we moeten behouden, bestuderen en rijker doorgeven. Daartoe diene Curaçao Dag."

KERK EN STAAT.

In Engeland verscheen een nieuw boekwerk van de hand van de aartsbisschop van York, die aan de hand van de richtlijnen die de huidige regering volgt, tracht te bewijzen, dat de tijd niet ver meer zal zijn, dat deze regering zich ook met kerkelijke aangelegenheden gaat bemoeien. Op practisch iedere terrein van het leven gaat deze regering wetten voorschrijven. Deze vrees kwam reeds in West Indië naar voren, waar Engeland in de West-Indische bezittingen een welvaartsplan ging uitvoeren en veel beloofde te zullen doen, doch met opeisen van het eigendomsrecht van kerkelijke en liefdadige instellingen.

TOESTAND IN GRIEKENLAND.

Een zegsman van het Amerikaanse gezantschap in Athene deelde mede, dat de regering van Griekenland vriendelijk is verzocht, om de onderzoekingen over de schuldigheid van de personen, die onlangs in verband met een communisten complot tegen de regering werden gearresteerd vlug te doen plaats hebben (Athene. (AP) 25.7).

Indisch Nieuws.

WERELDNIEUWS.

Bernard Shaw is vandaag 91 jaar geworden.

In Londen stierf Viscount Chilstone, oud gezant in Moskou, de overledene bereikte de leeftijd van 71 jaar.

Ook stierf te Londen Lady Kathleen Hennet reeds vijftig jaar lang bekend als beeldhouwster.

Een bom ontplofte in een synagoge te Buenos Aires.

Twee Britse soldaten vonden de dood bij een explosie van een „booby trap", toen zij een kabel aan het repareren waren.

In Vigo in Spanje kwam een Noorze boot aan met een negen tal Quislings aan boord. Een van de personen werd in Vigo in een hospitaal opgenomen. De Spaanse autoriteiten hebben toegestaan, dat het schip doorging naar de Canarische eilanden.

CURAÇAO

„CONSTRUCCIONES ROSARIO".

Een eterniet-en huis in drie weken.
Oplossing woningprobleem.

Gisterenmiddag mochten wij de gasten zijn van den heer Guillermo E. Rosario, die ons zijn proefwoningen te Dominguito liet bezichtigen.

De heer Rosario is op 10 Juni jl. begonnen met een drietal proefwoningen te bouwen op Dominguito. Deze woningen hebben een houten skelet en zijn van binnen en van buiten bekleed met eternietplaten van ongeveer 6mm. dikte. Deze proefwoningen zijn van twee klassen tw. de „zadelzak" en de „schilddak" en drie verschillende typen.

Model A, is een eternieten woning 6.10 m breedte en 6.90 m. lengte. Dit huis heeft twee slaapkamers van 2.90 m. bij 2.80 m.; 1 woonkamer (anex eetkamer) van 4.60 m. bij 3.— m.; 1 keuken van 1.90 m. bij 3 m.— en een badkamer tevens W.C. van 0.90 m. bij 2.80 m.

Dit huis en ook de andere modellen zijn allen voorzien van een gegolfd eternieten dak en hebben elk een erf van 20 bij 30 meter. De plafonds zijn van „hardboard". De huizen hebben een goede ventilatie en zijn voorzien van jaloezie-ramen met ruiten vensters. In de keukens zijn wasbakken aangelegd, waaronder kasten zijn ingebouwd.

Model B, is ook een eternieten woning van 6.40 m. bij 2.90 m. en heeft twee slaapkamers van verschillende groten t.w. 1 van 3.10 bij 2.90 meter en 1 van 2.80 bij 2.90 meter, terwijl de woonkamer een grootte heeft van 3.80 bij 3.20 meter. De keuken is 3.20 meter lang en 1.80 meter breed terwijl de badkamer een oppervlakte heeft van 0.90 meter bij 2.90 meter. Dit model heeft ook een terras van 3.20 bij 1.20 meter. Verder is de constructie als model A.

Model C. heeft drie kamers t.w. 1 van 2.60 bij 2.80 meter; 1 van 2.60 bij 2.80 meter en 1 van 3.— bij 2.80 meter. De woonkamer heeft een oppervlakte van 4 bij 3 meter, terwijl de keuken 2.20 bij 2 meter bedraagt. De badkamer heeft dezelfde grootte als die van de andere modellen. Dit model heeft ook een terras van 3 bij 1.20 meter en bovendien nog een gang van 0.90 meter bij 3 meter.

De totale oppervlakte van model C. bedraagt 6.10 bij 8.60 meter. Met het bovenstaande heeft U een technische beschrijving van de huizen die de Heer Rosario als proefwoningen op Dominguito bouwt. Deze huizen, aan welker constructie op 10 Juni jl. begonnen is, komen as. Donderdag, nl. 31 Juli kant en klaar.

De verkoopsprijzen van deze huizen komen te staan resp. Model A., B. en C. op *f* 5400.—; *f* 6200.— en *f* 6600.—.

In de naaste toekomst is de heer Rosario in staat zulk een eternieten huis aan derden te leveren binnen drie weken tijd. Hij beweert zelf later, als hij voldoende machinerieen kan krijgen, binnen een week zo'n huis in elkaar te zetten daar alles van te voren klaar gemaakt kan worden.

De bedoeling van de heer Rosario is, om te Charo een dorp te bouwen, bestaande uit 100 van zulke eternieten huizen. De heer Rosario heeft ons medegedeeld, dat hij van gouvernements wege tot nu toe alle medewerking heeft gekregen, en dat hem hulp is toegezegd voor het volbrengen van zijn plannen. Het begin-kapitaal dat de heer Rosario nodig zal hebben haalt de 500.000 gulden.

Bij zijn plan voor een dorp op Charo, is ook een kleuterschool in begrepen, tevens een speelplaats en recreactie zaal met bibliotheek.

Inderdaad, de plannen van de heer Rosario zijn schoon en practisch. Wij hopen dat zijn, gezien het succes met zijn proefwoningen, gauw aan de constructie van het dorpje op Charo kan beginnen.

Wat de heer Rosario betreurt is, dat hier op Curaçao geen onderwijs wordt gegeven in de vak van metselaar, hij heeft ons gevraagd, voorstellen te doen, opdat de ambachtschool aan een cursus voor metselaars gaat beginnen. Wij geven hieraan gaarne gehoor, daar wij het ten zeerste appreciëren dat Curaçao over eigen werklui komt te beschikken.

DE DEVIEZENCOMMISSIE

maakt bekend, dat de bestelling van de volgende artikelen vanaf 25 Juli 1947 vrijgesteld zijn van deviezenquotum.
Alle soorten van vruchtensappen.
Pindakaas
Jam

De Voorzitter,
Mr. H. J. M. HCOGEVEEN.
De wnd. Secretaris,
H. L. BRAAM.

BEKENDMAKING.

De Deviezencommissie maakt bekend, dat de geldigheidsduur van alle door haar sedert 1 Juli 1947 goedgekeurde bestellingen van z.g. vrije manufacturen, in afwijking van de normale geldigheidsduur van een jaar, door haar vastgesteld is op drie maanden na datum van goedkeuring.
De inklaring en betaling van deze goederen, die niet gedekt zijn door een geldige importvergunning als bovenbedoeld, zal in het algemeen door de Deviezencommissie worden geweigerd.

De Voorzitter,
Mr. H. J. M. Hoogeveen.
De Wnd. Secretaris,
H. L. Braam.

Missie Nieuws

AANKOMST.

Heden arriveerden per K.L.M. vliegtuig uit Holland de zeer eerw. paters A. Meesters en C. Heijnsbroek.

VIERING SINT ANNA-FEEST.

Morgen wordt het feest van de Heilige Anna, patrones van de pro-kathedrale kerk te Otrabanda, op plechtige wijze gevierd.

Des morgens om negen uur zal den oud pastoor van de parochie, de zeer eerw. pastoor van der Elsen een plechtige H. Mis opdragen. Als Diaken en Sub Diaken zullen optreden de kapelaans pater van der Meer en pater Mohlman.

Des avonds om zeven uur zal de Hoog Eerw. pater Specle, provicaris apost. een plechtige H. Lof odragen, geassisteerd door de Zeer Eerw. Pastoors van Looy en Volk, resp. van Pietermaai en Sint Familie.

De feestpredicatie zal gehouden worden door de eerw. pater Latour O.P.

Ook op Aruba is er Sint Anna feest. Daar zal op de Noord een processie gehouden worden, bij gelegenheid van het parochiefeest.

SPORT

K.S.C.

Zaterdag 26 Juli 1947: 16 uur: Dosko — Maduro's Bank.
Zondag 27 Juli 1947: Korfbal: 10 uur Bito Jr. — Yes (Terrein Santa Rosa).
16.15 uur K.S.C.-team — Portugees elftal (Stadion Suffisant).

Laatste Nieuws

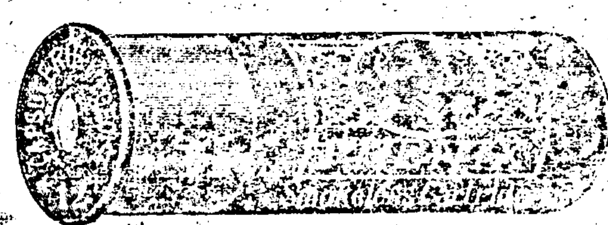
LAATSTE NIEUWS.

Sjahrir heeft in New Delhi gezegd, dat hij bij een bezoek aan Nederland wel in de gevangenis terecht zal komen, doch een zegsman in den Haag zeide, dat welkom zou zijn. De republikeinen verklaarden dat de nieuwe regering toch geen steun zou krijgen van het volk. Van Mook sprak over een in te stellen regering. De repubikeinen noemen het een „poppen regering."

De bron uit den Haag meldde, dat in de loop van de volgende week er een eind zal komen aan de politie activiteit. (AP) 26. 7).

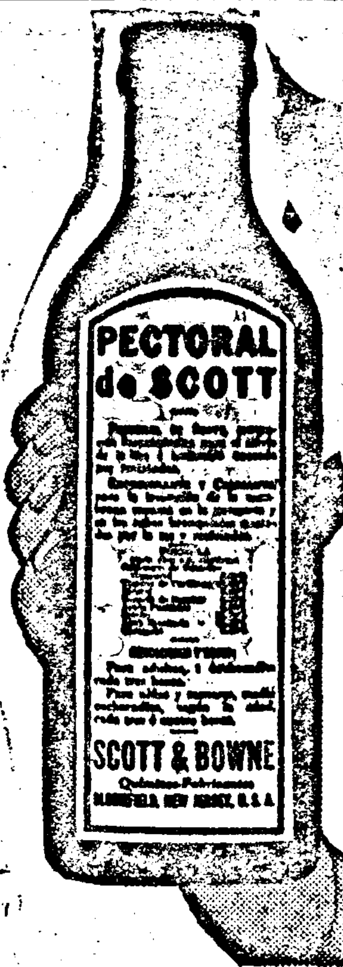
MARIA-CONGRES OTTAWA.

Op het Maria-congres te Ottawa enige weken geleden gehouden was de kardinaal van Toronto MacGuichon de pauselijke vertegenwoordiger, terwijl er tevens kardinalen uit Amrika, Cuba, Hongarije en Duitsland op dit Maria-congres aanwezig waren.

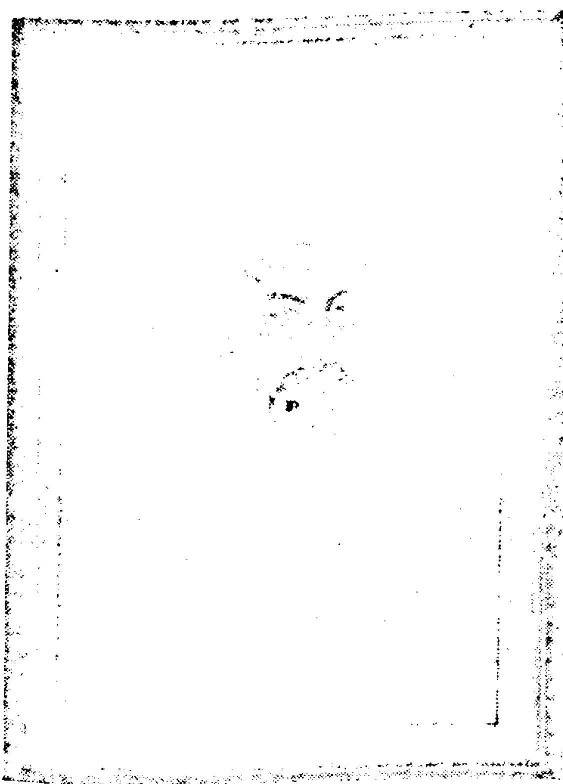

26 Juli

Luis Brion

Op een Curaçao-dag komt natuurlijk van zelfsprekend een figuur als die van Luis Brion naar voren. Hij was de zoon van een katholieke koopmans-familie, waarvan we de namen in de doopboeken van de oude St. Annakerk zien verschijnen.

We zien daar de sierlijke handtekening van de vader van Luis, een man die breed was en tegen zijn collegas in het kerkbestuur stelling durft te nemen. Hij wil loorvoeren dat de Pastoor een regenbak krijgt als de andere kerkmeesters in onverstandige bezuiniging die post maar willen afvoeren. De papa Brion wac gezien in de stad, zijn dochter wordt uitgekozen om naast een protestant, een hervormd en een reformeerd meisje een lied te zingen bij de inhuldiging van Gouverneur Lauffer, ja zelfs, ofschoon dat tegen alle wetten in was, werd hij lid van de raad. De raad had toen de betekenis van een college van gecomitteerden zoals Curaçao dat nu ook weer zal krijgen.

Zijn zoon Luis werd naar Holland gestuurd. Ging hij bij familie wonen misschien? De familie Brion komt voor in Duitsland, doch het is ook een naam welke men in Portugal hoort. In de handel moest hij zich bekwamen, doch hij leefde mee met zijn tijd en zoals in onze tijd Curaçaose jongens onder de oorlog meegedaan hebben aan de verdediging van Nederland zo ook deed Luis Brion mee met de verdediging van Holland, toen er een inval plaats had in Noord-Holland. De ideëen van zijn tijd hadden natuurlijk indruk op hem gemaakt, en hij op Curaçao terug, houdt hij van zijn eilandje en weet in tijd van nood het waagstuk uit te halen om op de Noordkant van het eiland binnen te vallen, en zodoende het eiland reddend van de honger, doch de strijd van zijn tijd had zijn belangstelling en wel zo dat het niet bleef bij mooie redevoeringen doch practisch vocht hij mee aan de zijde van Bolivar, aan wie hij wel heel zijn vermogen afstond. Pater Euwens heeft ons heel dat leven van Luis Brion dichterbijgebracht en toch kennen we hem nog niet goed. Eens heeft men op Curaçao een drama geschreven, dat nooit werd opgevoerd en waarvan de text ook al weer zoek zal zijn doch waarvan de inhoud aldus was:

In het eerste bedrijf zien we Luis terugkomen uit Holland en weer vol vreugde wordt hij in de familiekring binnengehaald. Het tweede bedrijf doet op een feesten Curaçao kent feesten Bolivar in contact komen met Brion en zijn enthousiaste gesprekken en redes winnen Brion en zijn ijver voor de vrijheidszaak. Het derde bedrijf toont ons een nieuw groot feest dat plotseling gestoord wordt als daar, het feest speelt op een buiten. Pater Schinck voorbij komt, de man die de opstand van Porte Marie willen bedwingen in 1795, terwijl hij op zijn ezel een man meedraagt, die uit een boom is gevallen.

Er wordt gelachen, maar Luis Brion die de Pater het huis voorbij ziet trekken, helpend een kind van zijn volk, vliegt naar de Pater Franciscaan, en vraagt hem wat hij kan doen. De Pater zegt: **„Niet alleen zorgen voor Venezuela, doch ook zorgen voor je eigen volk, het volk dat hier omkomt in morele ellende".**

Dit woord komt Luis Brion weer voor de geest in het volgend en laatste bedrijf als hij naar Curaçao is teruggekomen behouden doch oud geworden en van plan is daar verder rustig te leven doch ziek wordt en op het balcon van zijn huis uitziet naar de mensen die in de cunucu op een rij staan te werken met de bomba. En er is droefheid in Brion, waarvan Bolivar kon zeggen dat Venezuela zijn tweede vaderland werkelijk was geworden, doch die zijn eerste vaderland vergat. In heel de tragiek van dit drama is misschien heel wat dichterlijke fantasie, doch de dichterlijke fantasie gaat uit naar het onbekende en vindt het reeël bekende te weinig poëtisch. Hoe jammer inderdaad, dat we niet weten dat deze geest, die zeker zijn Curaçao enorm liefhad gezien zijn vechten er voor- denk aan zijn verrassingsaanvallen, waarbij hij bewees wat de Curaçaoënaar voor goed soldaat kan zijn, denk aan zijn bovengenoemde inval op de Noordkant, om zijn volk te redden van de honger, ook voor Curaçao's sociale opgang interesse had. Jammer dat de annalen daarvan niet spreken.

Heilige Anna

26 Juli: Heilige Anna, Moeder van de allerzaligste Maagd Maria.

„Anna" betekent „genade"; gij zijt een kind van genade.

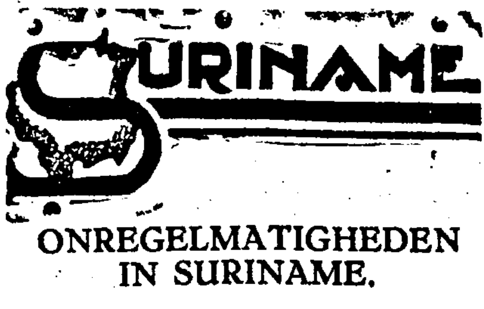
De heilige Anna. „De moeder van de allerzaligste maagd Maria", dat is de officiële titel, die de liturgie haar geeft; dat is ook haar gehele grootheid. Het feest is daarom niet zozeer als een heiligenfeest, maar als een feest van onze verlossing en een feest van de Heer te beschouwen: Anna als grootmoeder van onze Heer naar het vlees! De H Schrift deelt niets omtrent haar mede, zelfs haar naam niet. Het apocriefe, proto-evangelie van Jacobus verhaalt van het vrome, rechtschapen echtpaar Joakim en Anna; zij waren welgesteld, maar ook weldadig. Hun inkomsten van het jaar waren zij gewoon in drieën te verdelen; het ene gaven zij aan de armen, het andere voor de tempel, van het derde zorgden zij voor hun levensonderhoud. Maar een groot leed vergezelde hen door het leven; hun bleef de zegen van de nakomelingschap geweigerd, ondanks dat zij voortdurend daarom hadden gebeden. Smaad en vernedering heeft Anna van haar eigen dienstboden ondervonden; en toen Joakim eens zijn offer in de tempel wilde opdragen, zou hij, als een van de zegen Gods uitgeslotene, openlijk teruggewezen zijn. Van het altaar gewezen, met oneindig wee in het hart, vlucht Joakim naar de eenzaamheid en klaagt God zijn nood; nu gewordt hem de boodschap van een engel, die aankondigde: ‚Uw gebed is verhoord geworden, Joakim. U zal een dochter worden geboren en gij moet haar de naam Maria geven; zij zal van haar kindsheid af aan de Heer gewijd worden en zij zal vervuld zijn van de Heilige Geest". Op hetzelfde uur had Anna een dergelijke verschijning. Beiden spoedden zich naar de tempel, om God te danken en troffen elkander, stralend van vreugde, bij de gouden poort van het heiligdom. Welke kern van waarheid aan deze legende ten grondslag ligt, weten wij niet; doch dit leert ze ons, dat grote mensen in de school van het lijden moeten rijpen en dat ieder, die aan het verlossingswerk deel heeft, een kruisdrager moet zijn. Maar wanneer wij ook niets van Anna wisten, konden wij ons de moeder van Maria, de grootmoeder van Christus anders voorstellen dan de edele, sterke, reine vrouw? Het spreekwoord: „De appel valt niet ver van de boom", geldt ook in omgekeerde zin.

Daarom helpt de liturgie van de mis ons Anna voorstellen; de lectie schildert haar als „sterke vrouw", die vol zorg aan het hoofd van het huis staat, voor haar dienstboden zorg draagt, de armen bedeelt en haar gemaal dient. Het evangelie geeft ons de bron en het geheim van haar grootheid: zij heeft een schat gevonden, de liefde tot God; om deze schat in bezit te krijgen, geeft zij alles en stelt zij alle krachten in dienst. Nog één gedachte: Denken we vandaag dankbaar aan onze grootmoeders. Ik zie die goede wakkere vrouwen in haar kamertje zitten met de rozenkrans in haar hand en bidden voor haar kinderen en kleinkinderen. Naast God danken wij ons geloof het meest aan onze moeder en grootmoeder.

Viering van de Mis (Gaudeamus): De Mis is voor het grootste gedeelte uit het gemeenschappelijke van de heilige vrouwen. Zie bladzijde 833. Als de Kerk een feest plechtig viert, dan leidt zij de mis met een geliefkoosde tekst in, die in gezang en tekst gelijk blijft (uit de griekse liturgie): „Verheugen willen wij ons allen in den Heer op de feestdag, die wij ter ere van de heilige Anna vieren. Over haar feest verheugen zich de engelen en prijzen den Zoon van God".

In blijde stemming komen wij dus te zamen, om de heilige Anna door het Offer van haar Kleinkind feestelijk te herdenken. Maar niet alleen de aarde, ook de hemel viert het vreugdefeest (Introitus). De veranderlijke gezangen zijn veelal aan het bruiloftslied van de Kerk ontleend: psalm 45, die de bruiloft van Christus met de Kerk bezingt. De intocht van de geestelijkheid is bruidsstoet: Anna als bruid, wij volgen. Bij de offergang brengen wij heden bruidsgaven. Op de tafel van de offergaven ligt de bruidstooi, zo staat nu werkelijk de koninklijke bruid naast den Bruidegom (altaar) in haar bruidstooi. De lectie is de bekende schildering van de „sterke vrouw" uit het Boek der Wijsheid: „Een sterke vrouw, wie zal haar vinden......?"

Vandaag hebben wij haar in Anna gevonden. En wat betekent de parel en de schat (evangelie) in haar leven? Het was de liefde tot God; voor ons liefde tot Christus, het rijk van God. „Anna" betekent „Kind van genade"; de betekenis van deze naam schijnt het gebed van de Kerk naar voren te willen brengen. Heden moet in het heilig Offer onze ziel opnieuw een Anna, een kind van genade worden.

ONREGELMATIGHEDEN IN SURINAME.

Verslag der Algemene Rekenkamer.

Blijkens het verslag van de Alg. Rekenkamer in Suriname is bij het onderzoek van de administratie van de geniedienst te Paramaribo gebleken, dat zich ten aanzien van de doorberekening van het verschuldigde voor leveringen en werkzaamheden door die dienst ten behoeve van hoofd- en subalterne officieren en onderofficieren verscheidene onregelmatigheden hebben voorgedaan. In een vrij groot aantal gevallen zijn te lage bedragen aan betrokkenen in rekening gebracht. Aangezien de kamer invordering van het door betrokkenen alsnog verschuldigde alleszins geboden achtte, drong zij er bij de minister van Overzeese gebiedsdelen op aan de nodige stappen ter zake te doen. In het bijzonder wees zij de minister op door haar gesignaleerde handelingen van een gewezen hoofdofficier. Zij gaf als haar mening te kennen, dat ernstig dient te worden overwogen of: 1. tegen die oud-hoofdofficier strafrechtelijk dient te worden opgetreden; 2. of deze met gerustheid op de verantwoordelijke plaats welke hij na zijn pensionnering als militair bij het gouvernement van Suriname is gaan bekleden, kan worden gehandhaafd.

Van de minister mocht de Kamer de mededeling ontvangen, dat aan de gouverneur is verzocht de nodige bewijsstukken te doen opmaken ter navordering van de te weinig doorberekende bedragen. De minister heeft de gouverneur verder uitgenodigd de behandeling van de gerezen bezwaren tegen de handelingen van de hiervoor genoemde hoofdofficier over te nemen.

Een rapport van haar accountant naar aanleiding van diens onderzoek bij de automobieldienst heeft de Alg. Rekenkamer de overtuiging geschonken, dat het beheer van die dienst in de afgelopen jaren ernstig is te kort geschoten. De Rekenkamer adviseerde de minister een gedeelte van de legerauto's na revisie naar Nederland te verschepen c.q. in het vervolg overtollige auto's aan het gouvernement aan te bieden ter toewijzing aan personen, die in verband met hun beroep dringend een auto nodig hebben.

Tenslotte vestigde de Kamer de aandacht van de minister er op, dat in Suriname nog 19 4 mantanks aanwezig zijn, welke door haar gewicht van 19½ ton niet kunnen worden benut. Deze tanks met een aanschaffingswaarde van ca. ƒ 2.500.000 zijn practisch niet gebruikt en verkeren nog in goede staat. Gevraagd is of deze tanks in Nederland of in Ned. Indië een bestemmig is te geven en, zo niet, of de kosten van onderhoud in Suriname dan nog gerechtvaardigd zijn.

(Msb)....

PERSBERICHT.

Z.Exc. de Gouverneur Dr. Kasteel bracht in gezelschap van Mevr. Kasteel ook aanwezig bij de receptie der Venezolaanse gasten. Tevens deed de Gouverneur hen uitgeleide, waarbij zij hunne erkentelijkheid voor het bezoek lieten blijken en tevens te kennen gaven tevreden te zijn over de sociale positie der Venezolaanse arbeiders op dit eiland, wier woningdorp zij hadden bezocht.

De Missie in Indie onder de Jappen

4. Apostolisch Vicariaat van Semarang.

In Soerakarta werden de Missionarissen al in Mei 1942 gevangen genomen; ze mochten aanvankelijk wel de H. Mis lezen, doch de Katholieke Javanen hadden geen toegang. Slechts één Javaanse Pater had de zorg voor alle Inheemse Katholieken. In Semarang zelf oefende Monseigneur de zielzorg uit; met twee Javaanse Priesters stond hij voor heel de stad en alle dienstreizen.

Ook enige andere plaatsen van Midden-Java waren nog in het gelukkige bezit van een Priester, Javaan of Indo-Europeaan; de enige Europese Priesters, die niet geïnterneerd werden, waren Pater J. Prennthaler S.J., die als Tyroler, en Pater Jos Versteegh, die als Indo-Europeaan ongemoeid werden gelaten. Gedurende de bezettingsjaren heeft Mgr. Soegijapranata nog enige Priesters kunnen wijden.

Op 26 Juli 1942 werden door hem een Javaan uit het Vicariaat van Semarang, een Europeaan uit het Vicariaat van Padang en twee Menadonezen gewijd; 15 Januari 1943 werden wederom vier Javanen van Semarang gewijd. De twee Menadonezen zijn na enige tijd naar Celebes teruggegaan op verzoek van de Jappen, om voor de godsdienstige belangen van de bevolking aldaar te zorg. Na de internering van de Europese Priesters in 1943 zijn er nog zes Priesters in Midden Java gewijd kunnen worden.

5. Apostolisch Vicariaat van Soerabaja.

Omdat de grote vlootbasis in het gebied van de Heren Lazaristen is gelegen, vielen er onder de Priesters, die Aalmoezenier waren, reeds slachtoffers vóór de bezetting, o.a. Pastoor van Ravesteijn. Hij was op Hr. Ms. Java in de Java-zee; biddend sprak hij de strijders moed in en met het zinkend schip vond hij zijn graf in de golven.

De belemmerende maatregelen, die door de Jappen al aanstonds na hun invasie werden genomen, zijn beschreven in het Indisch Missietijdschr. Aug. 1946: „De drie eerste Zondagen moesten de kerken gesloten blijven: het konden gevaarlijke bijeenkomsten zijn! Ook de scholen werden gesloten en alle onderwijs werd gestaakt. Niet lang daarna echter mocht het onderwijs voor Javanen doorgaan, met Javaans personeel. Alle verenigingen werden opgeheven.

19 Maart had de vordering plaats van de gebouwen van de Don Bosco-stichting (een inrichting voor opvoeding van verlaten en verwaarloosde kinderen) en van de scholen der Eerw. Broeders; er moesten troepen in worden ondergebracht. Wat later werden de gebouwen der Zusterscholen opgevorderd voor neutraal onderwijs.

Aan allerlei hinderlijke voorschriften ontbrak het niet; zo o.a. moesten allen als „vreemdelingen"! een zonder enige twijfel vrij aanzienlijk bedrag betalen: voor een mannelijke Europeaan was dit ƒ 150.—, voor vrouwen ƒ 80.—. Benzine werd niet meer verstrekt: alle reizen moesten dus geschieden per fiets of per dogcar. Voor een reis per trein was een vergunning in drievoud nodig en een dito kostbaar zegel; het duurde steeds lang eer de toestemming kwam.

Het bezoek aan de verschillende buitenstaties werd hierdoor uitermate bemoeilijkt. Steeds werden nieuwe statistieken gevraagd en allerhande gegevens. Ook kwamen onverwachte huiszoekingen aan de orde.

In het voorjaar van 1943 werden de Missionarissen van Kediri en Madioen uit de pastorie gezet en de kerken gesloten.

Circa half Juli: eerste Amerikaans bombardement. De Don Boscostichting werd licht geraakt. De Pastoor-Directeur der Stichting ging eens kijken om zich van de schade te vergewissen. Hij werd onmiddellijk ingerekend als spion en kwam eerst na maanden uit de gevangenis vrij. Ten slotte begon eind Augustus de grote internering van alle Missionarissen, Priesters, Broeders en Zusters. Sommigen werd geboeid, anderen werden in een rij achter elkaar geplaatst en moesten elkaar met stokken slaan; gebeurde het niet hard genoeg, dan werd het door de beulen aangevuld. Gelukkig is van de Lazaristen niemand in het kamp gestorven. De Zusters werden in de vrouwenkampen opgesloten.

Een interessante gebeurtenis speelde zich af kort voor de bevrijding. Streng was verordend, dat al het geld moest worden afgegeven. Tijdens een onderzoek werd nu bij Z.H. Exc. Mgr. N. Verhoeks, C.M. een doosje gevonden met totaal ƒ 7.50(!). Ter verantwoording geroepen erkende Z. H. Excellentie aanstonds, dat hem dit was ontgaan; maar de instantie luisterde naar geen reden. Monseigneur werd er voor geslagen en moest daarna twee uur bij de ingang van het kamp in de brandende zon staan. Maar onbewust en ongezocht is hiervoor later nog een waardig eerherstel gebracht.

31 Augustus 1945 kwam een Katholiek Japans Aalmoezenier, met hoge officiersrang, mededelen, dat de Bisschoppen met hun secretaris de volgende dag het kamp konden verlaten en naar hun residenties mochten terugkeren. Monseigneur en enige Geestelijken, die nog in toog konden verschijnen, hadden zich hiervoor naar de ingang van het kamp begeven. Bij aankomst trad de Japanse Aalmoezenier op den Bisschop toe, knielde eerbiedig neer en kuste zijn hand...... tot verbazing en beschaming der andere officieren, die hierbij tegenwoordig waren."

Tijdens de bezetting hebben twee Javaanse Priesters uit Midden Java in het Apostolisch Vicariaat van Soerabaja tijdelijk de zielzorg waargenomen en met succes.

6. Apostolisch Vicariaat van Malang.

Toen de Jappen daar in Oost-Java kwamen, werden aanstonds alle scholen gesloten; ook de nieuwe A.M.S. werd door hen gevorderd. Aanvankelijk was het verder rustig, doch vanaf 2 Februari 1943 werden de Missionarissen gevangen genomen en in donkere hokken opgesloten; sommigen zaten met 27 mensen in een hok van 2 x 3 m. De meesten werden 31 Augustus 1943 geïnterneerd, onder hen Mgr. Albers. Ze hebben veel geleden en sommigen zijn door de Kempe Tai erg geslagen.

P. Ardts schrijft in een brief van 12 Nov. 1945:

„Daarna werd ook in een hok gestopt. Spreken verboden, slapen vóór 10 uur verboden, liggen op de grond, schoenen uit, zakken ontladen, riem af (ik was in de pij) en afwachten.

Intussen hoorde men het kermen van slachtoffers, die onder handen werden genomen."

Zittend op de knieën werd hen een kruisverhoor afgenomen. De Javaanse Carmeliet, P. Albertus Gondowerdojo, is in de gevangenis te Bandoeng gestorven; de andere Javaanse Pater Carmeliet heeft kunnen doorwerken.

Enige Missionarissen waren voor de Japanse invasie legeraalmoezenier, o.a. Pastoor Vloet. Deze werd door de Jappen met 1800 anderen als krijgsgevangene weggevoerd. Het schip werd getorpedeerd en op een tachtig na kwamen allen in de golven om.

Een dokter vertelde, hoe Pastoor Vloet op het schip bleef en niet met de anderen zich trachtte te redden. Hij bleef bij twee gewonden, die zich niet bewegen konden, gaf links en rechts aan de rondzwemmenden de absolutie, knielde tussen de twee gewonden neer, met wie hij bad...... en met drieën gingen ze met schip en al de diepte in. De staties van Oost-Java en Madoera zijn veelal leeggeplunderd.

7. Apostolisch Vicariaat van Medan.

De laatste wereldoorlog heeft aan de buitengewoon expansieve missie van Noord-Sumatra wel zeer droevige slagen toegebracht. Sinds Mei 1940 kwam allereerst de volledige isolatie van het moederland, waardoor men op geen nieuw personeel of geldelijke bijdragen meer mocht rekenen. Juist was besloten, dat er niet minder dan 30 nieuwe bijstaties zouden worden opgericht. Pas nog waren twee nieuwe hoofdstaties opgericht: te Pakkat bij Baros en te Pangoeroeran op Samosir. Hierdoor waren er 11 hoofdstaties ontstaan, waaromheen telkens een aantal van 14—35 bijstaties. In 1941 waren er niet minder dan 32.307 catechumenen!

De missie stond echter voor een dubbele taak: 1. Men moest bezuinigen in de uitgaven hoe zwaar het ook viel. De statie Sawahdoea werd bij Siantar getrokken, ...en de Pastoor van Seriboedolok had een ander idee: hij verhuurde zijn ruime pastorie en ging zelf in een kleine goeroewoning te Poerba Hinalang wonen; dat was nog bovendien meer centraal gelegen tussen de bijstaties.

2. Men moest de inkomsten uit de missie zelf trachten te verhogen. Te Medan, Siantar, Sibolga en andere plaatsen werd een priesterfonds opgericht onder de Katholieke Europeanen. Deze droegen ruimschoots bij, zodat volgens het plan er de 30 bijstaties kwamen. In verschillende Bataksc staties had men een kerkbestuur georganiseerd dat de verantwoording op zich nam om voortaan ook meer voor het bekeringswerk bij te dragen; men begreep er goed de redelijkheid van.

Behalve de reeds genoemde uitbreiding willen we nog op enige belangrijke feiten van de laatste tijd wijzen. Op Samosir werd Palipi in plaats van Simbolon als centrum uitgekozen. Het rustoord Brastagi kreeg een eigen Pastoor in den veteraan P. Matheus, die reeds de tachtig is gepasseerd. Bagan Si Api Api richtte een melaatsenkolonie op. Koetaradja werd een eigen kerk rijk voor de Chinezen.

Balige had twee gesubsidieerde normaalcursussen; 12 Batakse jongens waren er in Tomohon op de normaalschool; 4 Batakse jongens op het seminarie en een op het groot seminarie. In Sidikalang werd in Augustus 1941 een vervolgschool begonnen voor de leerlingen uit de Dairi-landen; het beloofde een succes te worden. Op Nias had men in 1941 behalve de hoofdstatie reeds 20 bijstaties met 1400 catechumenen. Vooral in de Bataklanden stonden de velden rijp voor de oogst.

Doch in December 1941 breekt de oorlog uit met Japan. Atjeh komt al in opstand tegen Nederland, voordat de Jappen aan land komen; de Missionarissen en de Zusters moeten vluchten. Waar de Europeanen uit hun huizen worden verdreven, wordt door de mensen alles geroofd; doch in de Bataklanden houden op verschillende plaatsen Katholieke Bataks de wacht bij de pastorieën; hun Pastoors, al zijn ze Nederlanders, nemen ze in bescherming; hun huizen worden voor plundering gespaard,...... echter niet door de Jappen.

Na April 1942 worden langzamerhand alle Missionarissen door deze gevangen genomen. Ze mochten met de Bataks en met de Chinezen niet meer in relatie treden en vanuit hun gevangenissen hoorden ze nu en dan nog in de verte het Angelus-klokje luiden.

Drie en een half jaar duurde de internering, waarin enige flinke Missionarissen het leven hebben gelaten van uitputting en gebrek aan medische verzorging.

Op de verlaten staties kwamen Zondags de mensen in de kerkjes nog bij elkaar en de catechisten leidden de godsdienstoefening en voordat de Missionarissen gevangen werden gezet, werden vele catechumenen nog op hun verzoek gedoopt; doch de jonge christenheid kan niet zonder priester leven...... en het aantal Katholieken werd in 1942 op 32.000 geschat! Het kampleven van de Missionarissen was zwaar. De tachtigjarige P. Matheus schrijft over het kamp bij Rantai Brapat, waar meerdere Missionarissen bijeen waren:

„Hier lag men met 2000 mensen in 10 schuren; ieder had een breedte van 75 cm. De H. Mis moest in de open lucht gebeuren, doch het was in de regentijd, zodat men er zelfs Zondags vaak niet toe in de gelegenheid was. Bovendien kon er dan toch maar één de H. Mis opdragen. Er heerste malaria en dissenterie en de Jappen gaven geen geneesmiddelen of versterkende voeding."

Toen P. Matheus en aankwam, waren er al 18 mensen begraven; na acht maanden waren het echter al 116! De Missionarissen waren ziekenoppasser, wat een vuil en wegens de besmetting gevaarlijk werk was. Doch de Katholieken stierven goed af en ook vele niet-Katholieken zullen wel met een doopsel van begeerte de hemel zijn ingegaan. Men heeft geprobeerd door rekesten bij de Japanse autoriteiten te verkrijgen om nog enige geestelijke steun te mogen verlenen aan de duizenden Inheemse Katholieken, maar tevergeefs: de rekesten werden niet eens beantwoord. Priester en volk moesten gescheiden blijven!

De voorbereidingen waren reeds getroffen om na de oorlog de residentie en het centrum van de missieactiviteit van Padang over te plaatsen naar Medan.

8. Vicariaat van Palembang.

De eerste bezettingstijd van Zuid-Sumatra verliep betrekkelijk rustig; op 15 Febr. 1942 kwamen de eerste Japanse troepen Palembang binnen. Het werk kon aanvankelijk nog in school en ziekenhuis doorgaan; alleen het Westers onderwijs werd spoedig verboden. Er werden zelfs beloften van bewegingsvrijheid gedaan maar desondanks werden toch alle Missionarissen begin April geïnterneerd.

De voedselvoorziening in de kampen was vanaf het begin zeer slecht en de Jappen wilden ook geen verzorging van zieken toestaan. Pas na enige sterfgevallen mocht men de ernstige zieken naar het ziekenhuis Charitas brengen, waar de Zusters mochten blijven; anderhalf jaar is dit een uitkomst geweest. Doch 13 Sept. 1943 wrd het ziekenhuis gesloten en ook de daar verblijvende Zusters werden geïnterneerd.

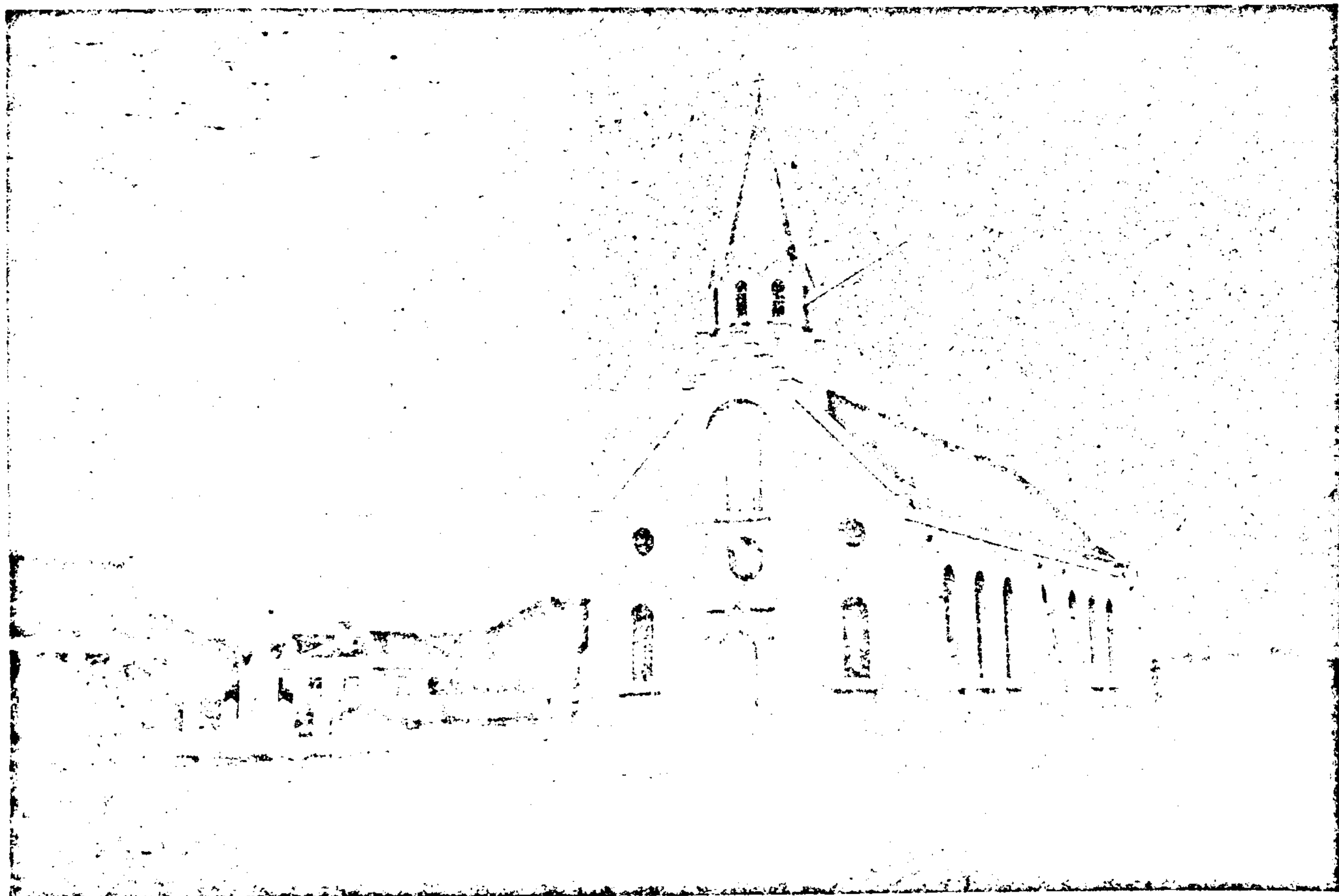
Kort daarop werden alle Missionarissen naar Muntok op Banka getransporteerd en daar in een oude gevangenis opgesloten. Hier is zeer veel geleden. In het Indisch Missietijdschr. 1946, blz. 105 wordt het aldus beschreven:

„Er heerste veel malarie. Tengevolge van ondervoeding brak deze zo goed als bij allen uit, waarbij zich voegden berri-berri verschijnselen, wonden, puisten, jeuk en verschillende ingewandsziekten, die veel op dysenterie leken. Praktisch niemand ontkwam aan de gevolgen van deze bewust gewilde honger-periode. Kinine werd in dit echte malariagat in veel te kleine hoeveelheid verstrekt; andere medicijnen zo goed als niet. De Priesters van het H. Hart verloren in Muntok 9 Paters en 2 Broeders!

In het najaar van 1944 werden ook de vrouwen, waaronder de Zusters, naar een kamp te Muntok overgebracht; de overtocht, die in heel kleine bootjes en prauwen plaats had, was allerdroevigst. Spoedig was er de toestand al even ellendig als in het mannenkamp.

„Alle werkzaamheden moesten door de vrouwen zelf verricht worden, tot zelfs bomen hakken voor brandhout, graven, delven enz. Tengevolge van ondervoeding en volkomen tekort aan medicijnen en geneeskundige hulp ontstonden ook hier dezelfde ziekten als in het mannenkamp, waaraan 76 vrouwen stierven, onder wie 13 Zusters. nl. twee van Caritas, één van Denekamp, vijf van Moerdijk en vijf van Carolus Borromeus."

In het voorjaar van 1945 werden zowel het mannen- als het vrouwenkamp van Muntok naar Belalau, 400 km. van Palembang, overgebracht. Dit kamp lag 600 m. hoog, was dus koeler; men had er minder last van malaria en er lag grond voor aanplanting omheen. Toch zijn ook hier nog 10 Zusters gestorven, nl. twee van Denekamp, vijf van Moerdijk en drie van Carolus Borromeus. In de meeste staties hebben de gebouwen veel geleden en is de inventaris gestolen.

„NOORD" ARUBA, MORGEN PAROCHIE-FEEST

Radio Nederland

Wereld omroep P.C.J.

Program

Zondag, 27 Juli.

5: Engelse Berichten.
14: Oosterse Uitzending.
1. Het voornaamste Nieuws.
2. Soendanese liederen, gezongen door Mej. E. Satjadibrata, met ketjapi en soeling-begeleiding.
14.30: Opening en Programma-overzicht.
14.32: Arbeiders Zangvereniging „De Stem des Volks". Afd. Utrecht.
Dirigent: Hendrik Altink.
Uitzending uit de Personeelszaal der Ned. Spoorwegen te Utrecht.
1. De Strijders — Isr. J. Olman.
2. Du hirte Israëls — D. Bertnianski.
3. Agnus Dei — H. Altink.
4. Vaandellied — O. de Nobel.
5. Eenheid — H. Altink.
6. Ecce quomodo moritur — J. Handl.
7. Morgenrood — O. de Nobel.
15: Nederlands Nieuws.
Indisch Nieuws.
15.20: „Het Concertgebouworkest" o.l.v. Eduard van Beinum.
Uitzending uit het Concertgebouw te Amsterdam.
1. Sheherazade — Rimsky Korsakow (e.o.).
15.59: Programma van morgen.
16: Kerkdienst uit Overveen.
Voorganger: Ds. W. Fijn van Draat.
16.27: Nederlands Nieuws in het kort.
16.30: Internationaal „Happy Station" Programma door Edward Startz.
Sluiting en Wilhelmus.
18: Einde Uitzending.

EUROPA EN AFRIKA.

Zelfde Programma-onderdelen, alleen in andere volgorde.

20 uur: Opening en Programma-overzicht.
20.02: Nederlands Nieuws.
20.15: „Het Concertgebouworkest" o.l.v. Eduard van Beinum.
20.45: Indisch Nieuws.
21.01: Sport Nieuws.
21.06: Arbeiders Zangvereniging „De Stem des Volks".
21.34: Programma van morgen.
21.35: Kerkdienst uit Overveen
22.02: Nederlands Nieuws in het kort.
22.05: Internationaal „Happy Station" Programma door Edward Startz.
Sluiting en Wilhelmus.
23.35: Einde Uitzending.

VOOR DE WEST.

Zie voor volgorde Programma onderdelen Europa en Afrika.

2.45 — 3.15: Kerkdienst uit Overveen. Voorganger: Ds. W. Fijn van Draat.
2.35 — 2.45: „Toccata" van Hendrik Andriessen (e.o.).
Flor Peters (orgel).
3.15 — 3.27: Rhapsodie No. 12 — Fr. Liszt.
Joseph Pembauer (piano) (e.o)

Maandag, 28 Juli.

10.30 uur: Engelse Berichten.
14.00: Oosterse Uitzending:
1. Nieuws.
2. De Stem van de Jeugd.
3. Actueel Overzicht.
14.30: Opening en Programma-overzicht.
14.32: „Two piano's and rhythm".
Andre de Raaff en Jacques Schutte.
O. Tune — de Raaff.
1. Nederlands Fabrikaat — bew. de Raaff.
(Potp. van liedjes No. 11).
2. Take it easy — C. Normam, bew. de Raaff.
3. June in January — R. Raingers — bew. de Raaff.
4. Weense Walsmelodieën — bew. de Raaff.
5. Harmonicadeautje — Kl. v. Beeck — bew. de Raaff.
6. My guy's come back — Mel Powell — bew. de Raaff.
7. Love in bloom — R. Rainger, bew. de Raaff.
8. Classic Medley (No. II) — bew. de Raaff.
O. Tune — de Raaff.
15: Nederlands-, Indisch- en Sport Nieuws.
15.30: Cabaretprogramma: „Dwars door Amsterdam" m.m.v.: Sophie Stein, Hetty Berger, Kees Brusse, Benny Vreden, Max van Praag, Tonny Schifferstein, Johan Jong en het Gemengd Koor „Kunst na Arbeid".
16.00: Internationaal Nieuws en Persoverzicht.
16.16: Programma van morgen.
16.17: Zendingskwartier o.l.v. G. Verheul.
16.30 Programma voor de Nederlandse Strijdkrachten in Indië.
16.56 Nederlands Nieuws in het kort, Sluiting en Wilhelmus.
17.00: Einde Uitzending.
19.00 Engelse Berichten.

EUROPA EN AFRIKA.

Zelfde Programma-onderdelen alleen in andere volgorde.

20: Opening en Programma-overzicht.
20.02: Nederlands-, Indisch- Sport Nieuws.
20.32: Cabaretprogramma: „Dwars door Amsterdam".
21.02: Internationaal Nieuws en Persoverzicht.
21.18: „Two Piano's and Rhythm".
21.46: Programma van morgen.
21.47: Zendingskwartier o.l.v. G. Verheul.
22.00: Nederlands Nieuws in het kort, Sluiting en Wilhelmus.
22.04: Einde Uitzending.
23.30: Engelse Berichten.

VOOR DE WEST.

Zie voor volgorde Programma onderdelen: Europa en Afrika.

2.05 — 2.20: Groetenprogramma.

Officiële Mededelingen van de Aruba Voetbalbond

WEDSTRIJDUITSLAGEN:

Van Zaterdag 19 en Zondag 20 Juli 1947:

A-Klasse:

Volharding 1 — Arsenal 1 3—2.

B-Klasse:

Sparta 1 — R.C.N. 1 0—6.

Reserve A-Klasse:

R.C.A. 2 — Aruba Jrs. 2 3—0.

PROGRAMMA VAN DE COMPETITIE.

WILHELMINA SPORTPARK.

A-Klasse:

Aanvang 4.15 n.m.

Zondag, 27 Juli 1947:	Trappers 1 — Hollandia 1
Zondag, 3 Augustus 1947:	R.C.A. 1. — Jong Holland 1.
Zondag, 10 Augustus 1947:	San-Nicolaas Jrs. 1 — R.C.A. 1
Zondag, 17 Augustus 1947:	Aruba-Jrs. 1 — Jong Holland 1

B-Klasse:

Aanvang 4.15 n.m.

Zaterdag, 26 Juli 1947:	Marijke 1 — Jong-Aruba 1
Zaterdag, 2 Augustus 1947:	S.C.A. 1 — Bubali Sportcl. 1
Zaterdag, 9 Augustus 1947:	Sparta 1 — Noord Central 1
Zaterdag, 16 Augustus 1947:	Marijke 1 — Union 1

Reserve A-Klasse:

Aanvang 2.45 n.m.:

Zondag, 27 Juli 1947:	San-NicolaasJrs. 2 — Hollandia 2
Zondag, 10 Augustus 1947:	Hollandia 2 — Volharding 2

MEDEDELINGEN.

De verenigingen TRAPPERS en JONG-HOLLAND hebben zich voor de Competitie-1947, teruggetrokken uit de RESERVE-A-KLASSE.

BOETE'S:

R.C.N. met 0.50 G.; geen grensrechter dd. 19.7.47 (Sparta — R.C.N.).

Sparta met 0.50 G., geen grensrechter dd. 19.7.47 (R.C.N. — Sparta).

ELFTALOPGAVEN:

De verenigingen worden eraan herinnerd, dat de elftalopgaven voor de maand Augustus 1947 UITERLIJK op Dinsdag 29 Juli 1947 in het bezit moeten zijn van den Eersten Secretaris.

WIJZIGING WEDSTRIJDPROGRAMMA.

Tengevolge ener vergissing van den Competitieleider, had het Bestuur een onjuiste volgorde van de competitiewedstrijden opgegeven in ons officieel orgaan.

De verenigingen worden verzocht hiermede wel rekening te willen houden. Vanaf 2 Augustus a.s. zal volgens de normale volgorde weer gespeeld worden.

De Heer M. Oduber Jr. heeft met ingang van de 15e Juli bedankt als lid van het Bestuur.

Ter vervulling dezer vacature, zal het bestuur in ons volgend officieel orgaan nadere gegevens verstrekken.

HET BESTUUR.